

WARMIŃSKO-MAZURSKI OŚRODEK DORADZTWA
ROLNICZEGO z siedzibą w Olsztynie

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ

Materiał informacyjny

Jadwiga Weisbrod

Olsztyn 2016 r.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn, tel./fax (89) 535 76 84, 526 44 39

e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

WMODR Oddział w Olecku

ul. Kolejowa 31, 19-400 Olecko, tel. 87 520 30 31, fax. 87 520 22 17

e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

Dyrektor WMODR

mgr inż. Damian Godziński

Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Małgorzata Micińska-Wąsik

Zastępca Dyrektora WMODR

mgr inż. Zdzisław Kamiński

Druk: Warmińsko – Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

Nakład: 200 egz.

PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego PROW na lata 2014–2020 (Dz.U.2016r., poz. 1196).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. (poz. 1196) Szczegółowy wykaz działalności pozarolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc.

Pomoc finansową przyznaje się:

- 1) rolnikowi, małżonkowi rolnika lub domownikowi rolnika, który:
    - a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
    - b) ma ukończone 18 lat w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy,
    - c) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie co najmniej od 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
    - d) nie jest wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego albo ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych od 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, albo
  - 2) beneficjentowi poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” objętego Programem oraz spełniającemu warunek, o którym mowa w pkt 1 lit. d
- który przedłożył biznesplan dotyczący podjęcia działalności pozarolniczej oraz zobowiązał się do jego realizacji.

Gospodarstwo rolne - warunki:

- 1) gospodarstwo rolne, w którym pracuje rolnik, małżonek rolnika lub domownik rolnika:
  - a) ma wielkość ekonomiczną, ustaloną na podstawie całkowitej rocznej standardowej produkcji gospodarstwa, nie większą niż **15 000 euro**,
  - b) jest położone w miejscowości znajdującej się na terenie:
    - gminy wiejskiej lub gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców, lub gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców;

- 2) w roku złożenia wniosku lub co najmniej w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano rolnikowi albo jego małżonkowi, albo współposiadaczowi gospodarstwa, **jednolitą płatność obszarową**, na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, do użytków rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa.

W przypadku, gdy gospodarstwo rolne jest położone na obszarze więcej niż jednej gminy, za gminę, na obszarze której jest położone gospodarstwo, uznaje się tę gminę, w której jest położona największa część gruntów rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa.

Co powinien zawierać Biznesplan:

- 1) opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, obejmujący informacje dotyczące:
  - a) źródeł finansowych i zasobów materialnych, jakie podmiot ten posiada do podjęcia działalności pozarolniczej, w tym gruntów, budynków i budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia, które będą wykorzystywane w ramach prowadzenia tej działalności,
  - b) kwalifikacji zawodowych z zakresu podejmowanej działalności pozarolniczej, o ile podmiot ten takie kwalifikacje posiada,
  - c) wielkości ekonomicznej gospodarstwa podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy;
- 2) wskazanie celów pośrednich i końcowych, dotyczących rozwoju działalności pozarolniczej;
- 3) wskazanie planowanej do utworzenia liczby miejsc pracy;
- 4) informacje dotyczące działań mających na celu rozwój działalności pozarolniczej, w tym:
  - a) opis i szacunkową wartość planowanych inwestycji w środki trwałe i inne środki związane z działalnością pozarolniczą oraz wskazanie, czy mają one charakter innowacyjny w obrębie gminy, na obszarze której będzie się znajdować główne miejsce wykonywania działalności w zakresie produktu lub procesu (technologii), lub marketingu, lub organizacji,
  - b) informacje o planowanym udziale w szkoleniach lub korzystaniu z usług doradczych, w tym szacunkową wartość tych działań lub innych przedsięwzięć, wymaganych do rozwoju działalności pozarolniczej – jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy planuje realizację tych działań;
- 5) charakterystykę podejmowanej działalności pozarolniczej, w tym określenie przedmiotu tej działalności, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD);
- 6) uzasadnienie ekonomiczne operacji.

Inne uwarunkowania dotyczące biznesplanu:

- 1) zgodność szacunkowych wartości planowanych inwestycji w środki trwałe z cenami rynkowymi;
- 2) zaplanowane są wydatki w kwocie co najmniej 100% kwoty pomocy, w tym inwestycje w środki trwałe o szacunkowej wartości równej co najmniej kwocie stanowiącej 70% kwoty pomocy,
- 3) zakup wyłącznie nowych maszyn, urządzeń oraz wyposażenia – w ramach planowanych inwestycji,
  - a) utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy;

W przypadku, gdy biznesplan przewiduje inwestycję związaną z budową, przebudową lub remontem połączonym z modernizacją, inwestycja ta może zostać zrealizowana wyłącznie na gruntach stanowiących własność lub współwłasność, przedmiot użytkowania wieczystego, przedmiot dzierżawy, lub przedmiot posiadania na podstawie innej umowy, podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy.

Miejsce zamieszkania podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy oraz główne miejsce wykonywania działalności pozarolniczej, które zostanie wskazane w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w przypadku inwestycji niezwiązanych z nieruchomością, znajduje się w miejscowości należącej do:

- gminy wiejskiej lub gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców, lub gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tysięcy mieszkańców,

Jeżeli operacja, którą zamierza realizować podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, jest związana z budową, przebudową, remontem połączonym z modernizacją, wyposażeniem lub zagospodarowaniem nieruchomości objętej operacją, miejsce położenia tej nieruchomości będzie znajdować się w miejscowości, o której mowa w lit. a,

Miejscem realizacji operacji jest miejsce położenia nieruchomości.

Kwalifikacje rolnicze:

- 1) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub
- 2) wykształcenie średnie, lub
- 3) kwalifikacje na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej w zawodzie związanym z rozpoczęciem określonej działalności pozarolniczej, wymienionej w załączniku do rozporządzenia, lub
- 4) tytuł wykwalifikowanego robotnika, mistrza lub tytuł zawodowy lub tytuł zawodowy mistrza, w zawodzie związanym z rozpoczęciem działalności pozarolniczej wymienionej w załączniku do rozporządzenia, uzyskany w formach pozaszkolnych.

Dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji zawodowych są w szczególności świadectwo, certyfikat lub dyplom.

Przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa bierze się pod uwagę:

- 1) uprawy w plonie głównym w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, przy czym za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy – w przypadku produkcji roślinnej;
- 2) stan średni zwierząt w roku, w którym przypada dzień rozpoczęcia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy – w przypadku produkcji zwierzęcej.

Szczegółowy wykaz działalności pozarolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc, określa załącznik do rozporządzenia.

Pomoc przyznaje się podmiotowi tylko raz w wysokości 100 000 zł.

Pomocy nie przyznaje się podmiotowi, który uzyskał pomoc finansową:

- 1) na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”, objętych Programem lub
- 2) na operacje typu „Restrukturyzacja małych gospodarstw” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw”, objętych Programem, lub
- 3) w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007–2013, lub
- 4) w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007–2013.

Wniosek o przyznanie pomocy składa się do dyrektora oddziału regionalnego Agencji właściwego ze względu **na miejsce zamieszkania podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy.**

Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- 1) kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, jeżeli podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy, małżonkowi albo współposiadaczowi gospodarstwa nie został nadany numer identyfikacyjny, a w przypadku składania wniosku o wpis tego podmiotu do ewidencji łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy – oryginał wniosku;
- 2) kopię dokumentu tożsamości podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy;
- 3) biznesplan na informatycznym nośniku danych, opracowany na formularzu udostępnionym przez Agencję, oraz wydruk podsumowania biznesplanu;
- 4) zaświadczenie właściwej jednostki organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy oraz zakresie tego ubezpieczenia, wydane nie wcześniej niż dwa miesiące przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy – w przypadku osoby fizycznej;
- 5) formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis;
- 6) kopie zaświadczeń o pomocy de minimis, jakie podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w okresie 2 poprzedzających go lat;
- 7) dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych;
- 8) numer księgi wieczystej potwierdzający własność lub współwłasność nieruchomości, na której będzie realizowana operacja;
- 9) kopię umowy dzierżawy, najmu lub użyczenia nieruchomości, lub innej umowy, na podstawie której wnioskodawca posiada nieruchomość, na której będzie realizowana operacja, zawartej na okres co najmniej 6 lat od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 10) oświadczenie właściciela albo współwłaściciela nieruchomości o wyrażeniu zgody na realizację operacji związanej z budową, przebudową lub remontem połączonym z modernizacją, sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję – w przypadku gdy operacja będzie realizowana na nieruchomości nie stanowiącej własności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy albo stanowiącej współwłasność tego podmiotu.

Kopie dokumentów załącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, albo poświadczonych przez notariusza.

Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy informuje Agencję o wszelkich zmianach w zakresie danych zawartych we wniosku oraz w dołączonych do niego dokumentach, niezwłocznie po ich zaistnieniu.

Pomoc przysługuje w kolejności ustalonej dla województwa na podstawie kryteriów wyboru.

O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, przyznawanych na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1) jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy miał nie więcej niż 40 lat – przyznaje się **3 punkty**;
- 2) jeżeli operacja wpływa na realizację celów przekrojowych, w zakresie innowacyjności, w odniesieniu do gminy, na obszarze której będzie zlokalizowane główne miejsce wykonywania działalności podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy – przyznaje się **2 punkty**;
- 3) jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy jest beneficjentem poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” objętego Programem – przyznaje się **2 punkty**;
- 4) jeżeli bezrobocie w powiecie, na obszarze którego jest położona gmina, w której jest planowana realizacja operacji, według danych Głównego Urzędu Statystycznego w miesiącu poprzedzającym miesiąc podania do publicznej wiadomości informacji było:
  - a) najwyższe w województwie – przyznaje się **2 punkty**,
  - b) niższe niż bezrobocie, o którym mowa w lit. a – przyznaje się liczbę punktów, proporcjonalnie mniejszą od liczby punktów określonej w lit. a, zgodnie z wartością bezrobocia w powiecie, w którym jest planowana realizacja operacji;
- 5) jeżeli biznesplan przewiduje, uwzględniając osobę fizyczną ubiegającą się o pomoc, która podejmuje we własnym imieniu działalność gospodarczą, utworzenie:
  - a) co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne – przyznaje się **3 punkty**,
  - b) co najmniej 3 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne – przyznaje się **4 punkty**;
- 6) posiadanie przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy kwalifikacji zawodowych z zakresu podejmowanej działalności pozarolniczej przewidzianej w biznesplanie – przyznaje się **1 punkt**.

Punkty na podstawie kryteriów wyboru, przyznaje się, biorąc pod uwagę informacje, zobowiązania i oświadczenia zawarte we wniosku o przyznanie pomocy oraz w biznesplanie.

Kolejność przysługiwania pomocy

W pierwszej kolejności pomoc przysługuje podmiotom ubiegającym się o przyznanie pomocy, które uzyskały największą liczbę punktów, przy czym pomoc jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy

uzyskał **co najmniej 4 punkty**. W przypadku podmiotów, które uzyskały mniej niż 4 punkty, przyznania pomocy odmawia się w drodze decyzji.

W przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy, które uzyskały taką samą liczbę punktów, w pierwszej kolejności pomoc przysługuje podmiotowi, którego biznesplan przewiduje wyższy udział inwestycji w środki trwałe.

W przypadku podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy, które uzyskały taką samą liczbę punktów i których biznesplan przewiduje taki sam udział inwestycji w środki trwałe, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wiek tego podmiotu, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja realizowana przez młodszy podmiot. Jeżeli dane lub informacje zawarte we wniosku lub biznesplanie, mające wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy, ulegną zmianie w wyniku kontroli administracyjnej, aktualizacji kolejności przysługiwania pomocy dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy z danych uzyskanych w wyniku kontroli wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności niż pierwotnie ustalona.

Dyrektor OR Agencji, niezwłocznie po przyznaniu punktów, ustala:

- 1) kolejność przysługiwania pomocy w województwie;
- 2) które z wniosków o przyznanie pomocy uzyskały co najmniej 4 punkty;
- 3) który wniosek o przyznanie pomocy jako pierwszy uzyskał mniej niż 4 punkty.

i wydaje decyzję w sprawie przyznania pomocy w terminie 180 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

Decyzję o przyznaniu pomocy wydaje się z zastrzeżeniem dopełnienia przez beneficjenta, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji, następujących warunków:

- 1) rozpoczęcia realizacji biznesplanu;
- 2) zarejestrowania pozarolniczej działalności gospodarczej w ewidencji;
- 3) zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, z tytułu wykonywania działalności;
- 4) zaprzestania podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, określonemu w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników – w przypadku osoby fizycznej;
- 5) złożenia wniosku o płatność pierwszej raty pomocy.

Pierwszą ratę pomocy w wysokości 80 000 zł wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Wniosek o płatność zawiera:

- 1) dane beneficjenta;
- 2) numer rachunku bankowego beneficjenta.

Do wniosku o płatność dołącza się:

- 1) dokument potwierdzający rozpoczęcie realizacji biznesplanu;
- 2) zaświadczenie o wpisie do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego;
- 3) zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o okresie podlegania ubezpieczeniom społecznym, z tytułu prowadzenia działalności.

Beneficjent informuje Agencję o wszelkich zmianach w zakresie danych i informacji zawartych we wniosku oraz w dołączonych do niego dokumentach, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia lub od dnia, w którym beneficjent mógł dokonać tej czynności.

W przypadku niedopełnienia przez beneficjenta warunków, z zastrzeżeniem których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy, dyrektor OR Agencji, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie wydanej decyzji o przyznaniu pomocy.

Beneficjent powinien:

- 1) prowadzić działalność co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 2) zrealizować biznesplan w przewidzianym, lecz nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, w tym:
  - a) utworzyć przewidziane w biznesplanie miejsca pracy, z zastrzeżeniem że zatrudnienie powinno nastąpić w okresie od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy, a utrzymanie miejsca pracy powinno nastąpić w okresie co najmniej 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy,
  - b) zrealizować działania, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4,
  - c) osiągnąć cele, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2;
- 3) podlegać ubezpieczeniom społecznym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- 4) nie podlegać ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy – w przypadku osoby fizycznej;
- 5) prowadzić działania, z tytułu których przyznano punkty;
- 6) umożliwiać przeprowadzenie przez uprawnione podmioty kontroli na miejscu lub kontroli dokumentów;
- 7) udostępniać uprawnionym podmiotom informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji Programu;
- 8) przechowywać dokumenty związane z przyznaną pomocą co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.
- 9)

Drugą ratę pomocy w wysokości 20 000 zł wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się po realizacji biznesplanu, jednak nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, a w przypadku, o którym mowa w § 20 ust. 1 – nie później niż do dnia upływu 4 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Pomoc jest wypłacana na rachunek bankowy beneficjenta wskazany we wniosku o płatność.

Wypłata drugiej raty pomocy następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o płatność wraz z dokumentami.

W przypadku niespełnienia warunków, od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy lub niezłożenia wniosku o płatność w terminie, dyrektor OR Agencji wydaje decyzję o odmowie wypłaty drugiej raty pomocy.

W przypadku niespełnienia warunków, od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do dnia złożenia wniosku o płatność drugiej raty pomocy, pierwsza rata pomocy podlega zwrotowi w całości lub w części.

Niespełnienie warunków - SANKCJE:

- w zakresie utrzymania miejsc pracy** – zwrotowi podlega do 100% kwoty pierwszej raty pomocy, proporcjonalnie do okresu niespełnienia tego warunku,
- w zakresie niezrealizowania przewidzianych w biznesplanie inwestycji w środki trwałe** – zwrotowi podlega procent kwoty pomocy równy udziałowi szacunkowych kosztów tych inwestycji w kwocie pomocy, jednak nie więcej niż 100% kwoty pierwszej raty pomocy,
- w zakresie niezrealizowania działań** – zwrotowi podlega 1,25% kwoty pierwszej raty pomocy;
- gdy beneficjentowi nie przysługiwałaby pomoc na podstawie sumy punktów pomniejszonej o liczbę punktów przyznanych z tytułu niezrealizowanego działania – zwrotowi podlega 100% kwoty pierwszej raty pomocy.

W przypadku nieprzedłożenia w terminie dokumentów, zwrotowi podlega 2% kwoty pierwszej raty pomocy za nieprzedłożenie każdego z określonych dokumentów.

Jeżeli beneficjent, który otrzymał drugą ratę pomocy, nie spełniał do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy określonych warunków, pomoc podlega zwrotowi w całości lub w części.

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Bartoszycach, ul. Hubalczyków 2, (89) 7622205, pzd.bartoszyce@w-modr.pl

PZDR w Braniewie, ul. Kościuszki 118, (55) 2432846, pzd.braniewo@w-modr.pl

PZDR w Działdowie, Lidzbark, ul. Jeleńska 6 lok. 13/2, (23) 6961975, pzd.dzialdowo@w-modr.pl

PZDR w Elblągu, ul. Grunwaldzka 2, (55) 2353236, pzd.elblag@w-modr.pl

PZDR w Ełku, ul. Suwalska 84, (87) 6216967, pzd.elk@w-modr.pl

PZDR w Giżycku, ul. Przemysłowa 2, (87) 4285199, pzd.gizycko@w-modr.pl

PZDR w Gołdapi, ul. Wolności 20, (87) 6151957, pzd.goldap@w-modr.pl

PZDR w Iławie, ul. Lubawska 3, (89) 6493773, pzd.ilawa@w-modr.pl

PZDR w Kętrzynie, ul. Powstańców Warszawy 1, (89) 7513093, pzd.ketrzyn@w-modr.pl

PZDR w Lidzbarku Warmińskim, ul. Krasickiego 1/48, (89) 7672310, pzd.lidzbark@w-modr.pl

PZDR w Mrągowie, ul. Komoranów 1, (89) 7412451, pzd.mragowo@w-modr.pl

PZDR w Nowym Mieście Lub., ul. Jagiellońska 24d, (56) 474 21 88, pzd.nowe.miasto@w-modr.pl

PZDR w Nidzicy, ul. Słowackiego 17, (89) 6252650, pzd.nidzica@w-modr.pl

PZDR w Olecku, ul. Kolejowa 31, (87) 5203031, pzd.olecko@w-modr.pl

PZDR w Olsztynie, Biskupiec, ul. Niepodległości 4A, (89) 7152259, pzd.olsztyn@w-modr.pl

PZDR w Ostródzie, ul. Składowa 2, (89) 6462424, pzd.ostroda@w-modr.pl

PZDR w Pisz, ul. Wojska Polskiego 33, (87) 4232033, pzd.pisz@w-modr.pl

PZDR w Szczytnie, ul. Kościuszki 1/6, (89) 6243059, pzd.szczytno@w-modr.pl

PZDR w Węgorzewie, ul. Kraszewskiego 40, (87) 4271221, pzd.wegorzewo@w-modr.pl

